

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 555/21
21.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Драгане Бољевић, председника већа, Снежане Живковић и Милице Аксентијевић, чланова већа, у парници тужиоца А.К. из ..., ..., ..., кога заступа Бојан Крстић, адвокат из Београда, Трговачка 85, против тужене В.К. из ..., ..., ..., коју заступа Зоран Лончар, адвокат из Београда, Јурија Гагарина 69/59, ради развода брака и вршења родитељског права по тужби и противтужби, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П2 487/19 од 28.5.2021. године, у седници већа одржаној дана 21.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ жалба тужиоца као неоснована и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П2 487/19 од 28.5.2021. године у ставовима другом, трећем, четвртм и петом изреке.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака закључен у године. Ставом другим изреке заједничка малолетна деца И.К, рођен ... године и Е.К, рођена ... године, поверена су на старање мајци, која ће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим изреке уређени су лични односи мал. деце са оцем, тако што ће га деца виђати: првог и трећег викенда у месецу од петка у 20,00 до недеље до 20,00 часова; током недеље када проводе викенд са мајком средом од 14,00 до 19,00 часова; сваки други државни и верски празник од 20,00 часова у дану који претходи празнику до 20,00 часова последњег дана празника; половину зимског и летњег распуста, сваки други рођендан деце, а отац ће их преузимати и враћати испред куће у којој живе са мајком. Ставом четвртим изреке обавезан је отац да на име свог доприноса за издржавање мал. деце плаћа месечно износе од по 25.000,00 динара, укупно 50.000,00 динара, почев од пресуђења 28.5.2021. године па убудуће, док за то постоје законски услови или се ова одлука не измени, сваког 1. до 15. у месецу за текући месец, исплатом на текући рачун законске заступнице мајке ближе опредељен у том ставу. Ставом петим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да му се мал. ћерка повери на старање и самостално вршење родитељског права, да се уреде лични односи деце са родитељем који не врши родитељско право на начин ближе опредељен у том ставу и да се обавезе мајка да на име свог доприноса за издржавање мал. ћерке плаћа

месечни износ од 14.000,00 динара законском заступнику оцу почев од 28.5.2021. године па убудуће. Ставом шестим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац, побијајући је у ставовима другом, трећем, четвртном и петом изреке, из свих законских разлога предвиђених одредбом члана 373. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 386. ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18 и 18/20), у вези са чланом 202. Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно наводима у жалби, није учињена ни битна повреда из тачке 12. истог става будући да је изрека пресуде јасна и разумљива, не противречи сама себи ни разлозима који су дати о свим битним чињеницама, а несумњиво произлазе из садржине изведених доказа, па се законитост и правилност побијане пресуде са сигурношћу могу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак ... године, у коме је рођено њихово двоје деце, син И. (... године) и ћерка Е. (... године). Њихова заједница живота престала је у децембру ... године када је тужена била приморана да напусти кућу у ... у којој је породица до тада живела, док су мал. деца остала са оцем све до пред почетак школске 2019/2020. године од када живе са мајком. Према тужиоцу су због насилног понашања изречене хитне мере МУП Дирекције ПУ за град Београд, ЗСНП 72/19 од 13.8.2019. године забране контактирања и приласка туженој, које су продужене решењем Трећег основног суда у Београду Нп 220/19 од 14.8.2019. године, као и привремене мере заштите од насиља у породици у овом поступку, решењем од 16.12.2019. године. Тужена је рођена године, запослена је и остварује зараду од 40.000,00 динара, помажу јој родитељи и брат који ради у иностранству; и нема непокретну имовину; живи у недовршеној породичној кући својих родитеља у ..., која у основи има стан површине 80 м2 и струју и воду. Трошкови домаћинства у летњем периоду износе око 12.000,00 динара, а у зимском, због грејања, 17.000,00 динара. Тужилац је рођен ... године, поседује атрактивну кућу са окућницом у ... која у основи има 125 м2 у којој живи са емотивном партнерком и њеним мал. дететом; радио је као трговинског ланца “....” у власништву његовог брата са приходима од 260.000,00 динара месечно, актуелно је запослен са зарадом од 40.000,00 динара. Мал. И. Похађа разреда основне школе и тренира фудбал, а мал. Е. ... разред основне школе и иде на Свеукупне потребе мал. деце опредељене су у месечном износу од по 50.000,00 динара.

Из заједничког налаза и мишљења Градског центра за социјални рад - одељења ... и, којим су стручни радници оба органа старатељства сагледали све услове оба родитеља, односе мал. деце и родитеља и усагласили свој налаз и мишљење, утврђено је да је мајка са свих аспеката подобна да самостално врши родитељско право, да им је посвећена и мотивисана да брине о деци, да уме да разговара са њима,

да их (заиста) чује и на тај начин успоставља односе поверења са децом, да су јој деца емотивно блиска и привржена, и да за њом имају изражену потребу. Констатовано је да се тужилац понаша насилно према туженој (физички, психички, сексуално) и деци (психичко) и предложено да се одреде мере заштите од насиља у породици којим ће се тужиоцу забранити приближавање и узнемиравање тужене и мал. деце.

На основу налаза и мишљења комисије вештака проф. др Милутина Ненадовића спец. неуропсихијатрије, проф. др Бојане Димитријевић специјалисте медицинске психологије и Данице Тошановић Јанковић дипломираног социјалног радника, утврђено је да је мајка неупадљивог става и држања без знакова афективне дисфункционалности, да одлази на контроле неуролога епилептолога КЦС Клинике за Има значајну подршку породице, деца никада нису сама код куће, добро су адаптирана на услове живота код мајке, имају вршњачко друштво, подршку и адекватно старање мајке. Мајка је нормално профилисане структуре, обликована је у патријархалном кутуролошком моделу, спремна је на трпљење и помирљив став према негативном, па и насилном односу, и по цену личне жртве не инсистира на свом, већ се превасходно залаже за процењени најбољи интерес значајних блиских особа. Поседује високу родитељску мотивацију, има развијен и складан однос са децом и осталим члановима домаћинства који чине за децу основни развојни и васпитни оквир, а деца се изјашњавају да са мајком проблеме решавају мирно и разговором. Тужена у потпуности разуме значај и улогу оца у одрастању деце. Тужилац нема клиничких знакова афективне дисфункционалности, снижену је толеранције на фрустрацију, импулсивног понашања ригидно структурисане личности високог самопоштовања са тенденцијом ка ауторитарном стилу опхођења, нарочито према особама које доживљава као себи подређене. Има високу родитељску мотивацију праћену искључивошћи и крутошћу, негирањем, па и омаловажавањем улоге и компетенције мајке. Мал. И. је одличан је ученик, према оцу има упадљиво уздржан однос, љут је на оца јер га је називао ружним речима, био груб према мајци и манифестује повређеност и отпор према оцу, не жели да га виђа и изричит је у жељи да живи са мајком. Постоји добар и близак однос брата и сестре и топао однос дечака са мајком. Мал.Е. је такође одлична ученица, подједнако је привржена родитељима и брату. Наглашава добре односе са мајком (“без маме не може да живи”), а жели да живи са татом, јер јој је жао да тата живи сам. Она у очевом понашању, као и брат, описује вербално и физичко злостављање према мајци, али и њој и брату.

Закључак комисије вештака је да родитељи немају здравствене проблеме који би компромитовали њихове родитељске капацитете и да су високо мотивисани за родитељство. Отац наглашава родитељску мотивацију, пре свега наглашавајући да располаже бољим животним и финансијским могућностима, као фактором којим поткрепљује родитељску компетенцију. Инсистира на есклузивној улози у родитељској нези и не уважава, обезвређује и дисквалификује улогу и значај мајке, што није у интересу деце. Превасходни родитељски интерес мајке усмерен је на субјективну и објективну добробит деце, а уважавање значаја оба родитеља даје посебан квалитет њеној родитељској мотивацији. У најбољем је интересу деце је да буду поверена мајци на самостално старање, а да се оцу омогући широк модел виђања са децом: сваки други викенд у месецу од петка у 18,00 до недеље у 18,00 часова, током недеље када деца проводе викенд са мајком: средом од 14,00 до 19,00 часова, сваки други државни и верски празник, седам дана зимског и 30 дана летњег распуста и сваки други рођендан

деце. Изјашњавајући се на примедбе тужиоца, и нарочито имајући у виду да мал. Е. вербализује жељу да се повери оцу, комисија је у целини остала при датом мишљењу да се деца повере мајци јер су међусобно везана, с тим да се и пред судом (имајући у виду да ће напунити ... година), испита девојчицина аутентична воља, која је пред судом, у присуству школског психолога и лица од поверења, поновила жељу да живи са оцем јер је добар према њој и са њим лепо проводи време.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, руководећи се најбољем интересом деце у смислу члана 266. тачка 1. Породичног закона, прихватио налаз и мишљење органа старатељства и комисије вештака и закључио да је мајчина мотивација за вршење родитељског права аутентична, да је она способна да препозна интерес деце и да реално сагледава њихову потребу за контакте са оцем, да располаже неопходним егзистенцијалним условима за старање о деци, те да је подобна да настави непосредну бригу и старање о њима, па је на основу члана 272, у вези са чланом 77. став 3. Породичног закона, одлучио да се деца повере мајци на самостално вршење родитељског права. Личне односе оца са децом суд је уредио прихватајући предложени модел комисије вештака. Одлучујући о доприносу у издржавању деце, ценећи њихов узраст и проценјени износ од по 50.000,00 динара за задовољавање њихових месечних потреба, као и мајчино непосредно ангажовање и старање о њима, имајући у виду и минималну суму издржавања (31.880,00 динара у време пресуђења), суд је обавезао оца да доприноси издржавању деце износом од по 25.000,00 динара за свако дете почев од дана пресуђења па убудуће. Ценећи могућности тужиоца да учествује у издржавању деце, првостепени суд је имао у виду да тужилац живи у својој кући у ..., да нема других законских обавеза издржавања, има плату од 40.000,00 динара, али да му је плата доскора била 260.000,00 динара и, имајући у виду промет на његовом текућем рачуну и стандард којим живи, закључио да тужилац настоји да прикрије своје имовинске прилике и да очигледно располаже имовином већом од оне коју поседује.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано, правилном оценом сваког доказа посебно и свих заједно, у смислу члана 8. ЗПП. Наводима жалбе тужилац оспорава оцену изведених доказа, нарочито исказ тужене о томе да је он вршио насиље над њом и децом, али не доводи у сумњу правилност чињеничног утврђења. Првостепени суд је правилно утврдио да тужилац јесте вршио психичко и физичко насиље над члановима своје породице, а што су потврдила и деца пред органом старатељства и комисијом вештака, а што произлази и из чињенице да су према њему биле изречене хитне мере од стране полиције, које је суд продужио, као и привремене мере заштите од насиља у породици у овом поступку.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право из одредаба чл. 67, 77, 266. став 1, 270. и 272. Породичног закона када је мал. децу поверио на самостално вршење родитељског права мајци. Супротно жалбеним наводима, прихватајући налаз и мишљење органа старатељства и комисије вештака, приликом одлучивања о поверавању мал. деце првостепени суд је правилно предност дао мајци имајући у виду да она показује веће разумевање за психолошке потребе деце, јачање њиховог самопоуздања и поставља примерене границе њиховом понашању на ефикаснији начин, са мање конфликта и тензија, а све у контексту развоја личности мал. деце и њихових развојних потреба. Понашање

родитеља, поступање и капацитет за увид у дечје потребе и да им се удовољи на начин којим се обезбеђује правилан емоционални и психолошки развој њихове личности, уз доследно поштовање права детета на редовно одржавање и неговање блиских односа са родитељем који не врши родитељско право, представља поуздана основ за правилну оцену предности мајке за самостално вршење родитељског права, па и у односу на поверавање мал. ћерке, чије је изјашњење првостепени суд имао у виду, али и то да је њена жеља ограничена управо њеним најбољим интересом. Уважавање значаја оба родитеља даје посебан квалитет мајчиној родитељској мотивацији. С друге стране, то што отац поткрепљује своју родитељску мотивацију наглашеним указивањем на своје боље животне и финансијске могућности, на чему инсистира и жалбом, уз истовремено обезвређивање значаја мајке, ни по оцени другостепеног суда није у интересу мал. деце. Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је подобнији родитељ, јер околност да он има боље материјалне услове сама по себи није од пресудног значаја за доношење одлуке о поверавању мал. деце на старање тужиоцу, код чињенице да тужена испуњава све остале услове који упућују да је у најбољем интересу мал. деце да буду поверена њој на старање, будући да су и до сада више била упућена на мајку. Околност да је туженој године дијагностиковано обољење на шта жалба посебно указује, комисија вештака је имала у виду и иста није од утицаја на одлуку о вршењу родитељског права. Будући да су о подобности родитеља стручни тимови и органа старатељства и комисије вештака дали мишљење засновано на процени како родитеља тако и деце, то је првостепени суд, правилно имајући у виду пре свега најбољи интерес деце донео одлуку да их повери на самостално вршење родитељског права туженој и да тужиоцу омогући широк модел одржавања личних односа са мал. децом, који тужилац посебно и не оспорава, већ само у контексту одлуке о поверавању деце мајци.

Без утицаја је на правилност одлуке о вршењу родитељског права и навод да првостепени суд није уважио мишљење и жељу мал. Е. да буде поверена оцу, изражено и пред комисијом вештака и пред судом, сагласно члану 65. Породичног закона. Најбољи интерес детета не опредељује само мишљење детета, већ и друге околности које се тичу узраста и пола детета, његових потреба, као и способности родитеља да задовољи његове потребе, што је првостепени суд, супротно жалбеним наводима, на правилан начин ценио и за своју одлуку дао јасне, правилне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата. Жеља детета, и у ситуацији када је способно да самостално формира своје мишљење, посматра се у склопу свих осталих битних околности за одлуку о вршењу родитељског права, у складу са његовим најбољим интересом, те се дете поверава одговорном и савесном родитељу који поседује адекватну родитељску подобност и сензибилитет да прати развојне потребе детета у складу са његовим узрастом, способност и могућност да задовољи његове потребе, уз постављање потребних граница, што тужена у конкретном случају поседује и што јој даје предност у односу на тужиоца, чија је родитељска мотивација висока, али који показује искључивост, крутост и омаловажавање улоге и компетенције мајке и недостатак иницијативе за међуродитељску сарадњу у најбољем интересу деце. Ово тим пре што је мал. Е. описала како проводи викенд код оца (док отац и његова партнерка раде, она брине о детету тужиоцеве партнерке, отац јој даје новац да купи храну за ручак или иду у Мек...), из чега произлази да то време не проводи квалитетно и на одговарајући начин у складу са њеним развојним потребама.

Одлучујући о начину одржавања личних односа деце са оцем, првостепени суд је правилно прихватио предлог комисије вештака, имајући у виду и одредбу члана 61. Породичног закона, чиме је обезбедио деци одржавање везе са родитељем са којим не живе, а том родитељу да прати, контролише и утиче на васпитање деце у смислу члана 78. став 3. Породичног закона. Жалбом тужиоца се не указује на конкретне пропусте одлуке у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање, и то одредаба чл. 8, 73, 154, 160. и 162. Породичног закона, првостепени суд је обавезао тужиоца да доприноси издржавању деце износима од по 25.000,00 динара месечно почев од дана пресуђења па убудуће. Утврђени износи одговарају могућностима тужиоца, с обзиром на његове стварне приходе, чињеницу да је млада и здрава особа и способан за рад, стамбене прилике и чињеницу да нема других законских обавеза издржавања, те стога може стицати средства која су потребна како за издржавање сопствено, тако и за издржавање мал. деце. Досуђени износ сразмеран је потребама мал. деце за исхраном, одевањем, трошковима становања, школовања и ваншколских активности. Преко тог износа, до износа потребног за подмирење свеукупних месечних потреба мал. деце, преостали износ за њихово издржавање обезбеђиваће тужена, којој се у допринос, осим одређеног новчаног износа урачунава и рад и старање које ће улагати у негу и подизање деце. Неосновани су наводи жалбе тужиоца да је његов допринос превисоко одређен с обзиром на његова тренутна примања која не прелазе 40.000,00 динара. Првостепени суд је имао у виду тужиочево актуелно запослење и висину зараде, али исто тако и приходе којима је тужилац располагао на својим рачунима, као и стандард којим живи (његови материјални услови су изнад просека) и правилно је закључио да тужилац настоји да прикрије своје имовинске прилике, те да очигледно има изворе прихода које не пријављује, на шта указује чињеница да је тужилац за дугове нове емотивне партнерке са свог рачуна подигао 1.900.000,00 динара. Тужилац је у обавези да својој мал. деци обезбеди стандард којим и сам живи, па је стога првостепени суд, имајући у виду и минималну суму издржавања у време пресуђења, правилно одлучио када је обавезао туженог да доприноси издржавању мал. деце досуђеним износима, која одлука се наводима у жалби не доводи у сумњу.

Апелациони суд је имао у виду и остале наводе које је тужилац истицао у жалби, али како исти не могу довести до другачије, за тужиоца повољније, одлуке у овој правној ствари, овај суд их не образлаже посебно, сагласно члану 396. став 1. ЗПП.

Имајући у виду изложено, одлучено је као у изреци, применом члана 390. ЗПП.

Потврђена је, применом члана 401. тачка 2. ЗПП, и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 207. Породичног закона.

Председник већа-судија
Драгана Бољевић с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић